

Team Nestkastonderzoek

Ronald Beskers

Henny Meulepas

Pieter Jan Hegenbart

Coby Jeninga

Het wonder in de nestkast

Hebben jullie je ook weleens afgevraagd welke vogel in een vogelkastje zit? En zijn er al eitjes of jongen misschien? Als je je opgeeft voor 'beginnend' nestkastcontroleur kun je een antwoord krijgen op deze vragen en leer je veel door mee te lopen met een al ervaren controleur. Je leert waar je allemaal op moet letten tijdens de controle van de nestkastjes. En verder wat er bij komt kijken om de voortgang van ei tot jong vast te leggen voor SOVON, het Goois Nestkast Onderzoek en het landelijk nestkast onderzoek NESTKAST.

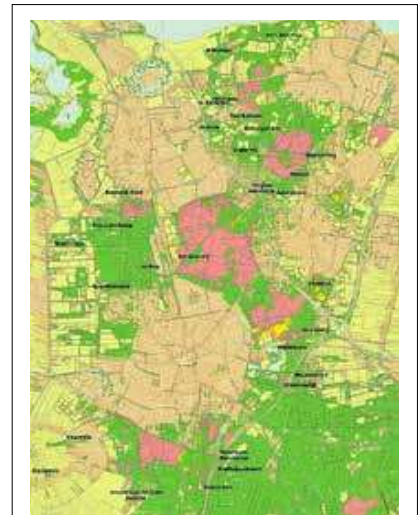
In Nederland worden jaarlijks zo'n 18.000 nestkasten gecontroleerd, waarvan bijna 10% (1.720) in het Gooi hangt. Veel hangen er op terreinen van het Goois Natuur Reservaat en ook een aantal in privégebieden en bij Natuurmonumenten. Veel van deze kasten zijn met de hand gemaakt door Ronald Beskers. Ronald heeft ook bijna alle controleurs opgeleid en heeft in de loop van vele jaren heel veel gedaan voor de nestkastcontrole en het onderzoek. De nestkasten worden al sinds vele jaren gecontroleerd en de gegevens worden doorgegeven aan SOVON en het Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek (NIOO). Zo zijn de gegevens uit het Gooi toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek en worden hier ook vaak voor gebruikt.

Sinds 2019 heeft Ronald versterking in de organisatie van de nestkastcontrole en hebben we de werkgroep 'Goois Nestkast Onderzoek' in het leven geroepen.





Nestkastcontroleur Kees Schouten met ladder onderweg naar volgende nestkast | Doortje van Dijk



Oud Naarden | St. Michael
 | Flevorama de Zuiderhof | Oud Bussem
 | de Beek Bikbergen 1 + 2 | Crailo 1 + 2
 | Naarderweg | Roboes | Tergooi ziekenhuis
 | Julianaoord | Bussums Bloei | Fransche
 Kamp | Boekesteyn Aardjesberg | de Snip
 | Spanderswoud | Postiljon | de Lieberg
 | Heidebloem | Nieuwenoord | Drakenburgh
 | Eikenrode | Sypesteyn | Hilversums
 Waschmeer | Smithuijserbosch | Dassenbos
 | kolonel Oud Heusden kazerne

Figuur 1 - Nestkasterreinen in ons werkgebied

Controleurs

Er zijn 31 controleurs die met veel enthousiasme wekelijks van begin april tot eind juni de nestkasten controleren. De meesten controleren al vele jaren hun eigen gebied (zie Figuur 1). Het is heel leuk om te controleren maar het heeft dus ook zeker nut voor het vogelonderzoek in Nederland. Uit de verkregen cijfers kunnen conclusies worden getrokken over o.a. de eerste eilegdata en die worden de laatste jaren steeds vroeger. Verder wordt gekeken naar de hoeveelheid gelegde eieren door de verschillende vogels en of de jongen het nest goed verlaten. Deze cijfers zorgen ervoor dat men een vergelijking kan maken met voorgaande jaren.

Controleboekjes

Naast de controleurs zijn er mensen zoals Paul Keuning die veel voor de werkgroep doen. Paul maakt al 17 jaar de jaarlijkse controleboekjes waar de controleurs het veld mee ingaan. Superfijn en handig want zo'n controleboekje maakt het noteren in het veld een stuk makkelijker. Paul heeft ook tien jaar de nestkasten gecontroleerd op de heide van het Postiljon. Zo hebben nog diverse andere leden zich aan de werkgroep verbonden.

Elke controleur heeft zijn eigen verhaal

Henny: "Ik kan uit eigen ervaring praten dat ik het enorm leuk vind om tijdens de broedperiode wekelijks de nestkasten te controleren. Het is een redelijk intensieve taak, je moet het beschouwen als een soort body-training, want je loopt vaak met een kleine ladder door het bos van kast naar kast. In je eentje of met zijn tweeën erop uit om de kasten te controleren in de bossen en hei is fantastisch. Het is elk jaar weer spannend welke soort je in de kastjes aantreft."



Zo ziet een controle eruit | Team Nestkastonderzoek

Coby: "Elk jaar als de lente voorzichtig aanbreekt, begint het bij mij te kriebelen. Zin om de ladder te pakken en het bos in te gaan. Heel bijzonder dat elke nestkast intussen zijn eigen verhaal heeft. In een van mijn kasten had een Koolmees haar ei in het nest van een Boomklever gelegd. Dat had ik niet gezien (deze eieren lijken best op elkaar), maar toen de jongen een dag of 10 oud waren, zag ik plots een jonge Koolmees tussen de jonge Boomklevers zitten."



Jonge Koolmees tussen de jonge Boomklevers | Coby Jeninga

Pieter Jan: "Ik ben nu 11 jaar nestkastcontroleur op dit terrein. Door de jaren heen krijg je met 'jouw' gebied een binding. Mijn voorganger controleerde het terrein maar liefst 38 jaar. Elk jaar als ik er voor het eerst kom dan luister ik vooral naar de

vogelgeluiden. Meer of minder dan vorig jaar? Ik heb jaren gehad dat er opvallend meer of minder vogelgeluiden te horen waren. Als ik mijn waarneming deelde met de gebiedsbeheerder dan klopte mijn mening nagenoeg altijd. Of er voldoende voedselaanbod is merk je aan het aantal eieren dat wordt gelegd.”

De ene Koolmees is de andere niet

De ene Koolmees vindt dat er voldoende voedselaanbod is terwijl een andere een andere inschatting maakt. Dat vertaalt zich in dat een Koolmees met weinig vertrouwen in het voedselaanbod vijf eieren legt terwijl een paar honderd meter verder een Koolmees 12 eitjes legt. De controleurs delen, vaak wekelijks, via de mail hun ervaringen en bijzonderheden met elkaar. Zo kun je jouw ervaringen vergelijken met wat andere controleurs in hun gebied meemaken.

Ronald: *“Door de jaren heen heb ik vrienden, kennissen maar ook mensen uit de straat of andere geïnteresseerden meegenomen met de controles. Iedereen die ik heb meegenomen is enthousiast en soms komen ze terug en nemen dan hun kinderen mee.*

Het feit dat ik al 11 jaar nestkasten controleur ben, zegt wel iets!”

Kortom wil je een keer meelopen of heb je net de ‘vogelherkenningscursus’ gedaan en wil je de ‘vogelherkenning’ uitbreiden... meld je aan! We zien jullie graag komen”.



Koolmees bij nestkast | Doortje van Dijk

Ronald: *“Ik begon in 1964 met nestkasten te controleren. En het bleek een verslaving. Dit jaar kon ik vanwege een operatie geen controles doen en daar baalde ik enorm van.*

Sommige controleurs raken op leeftijd, anderen raken geblesseerd of vallen om andere redenen uit. Dan hebben we een probleem. Wie wil en kan dan dat gebied erbij controleren om niet de gegevens te verliezen?”

Daarom zijn wij op zoek naar nieuwe controleurs. De eerste tijd loop je mee met een ervaren controleur en kan je eens kijken of het iets voor je is.



Heb je interesse om een keer mee te lopen en te proeven wat het inhoudt, schroom niet en stuur een e-mail naar nestkastonderzoek@vwggooi.nl. Je bent van harte welkom!

Nestkastcontroleur Kees Schouten doet nestkast weer netjes dicht | Doortje van Dijk



*Jonge Pimpelmezen staan op uitvliegen
| Team Nestkastonderzoek*